Matkop of Glanskop in nestkast?

Sinds de start van de nestkastcontroles in Uffelte e.o. zijn geregeld nesten van Matkop/Glanskop (soms Zwartkopmees genoemd) vastgesteld. Bij controle tientallen jaren geleden bleken het steeds Matkoppen te zijn. Op basis hiervan zijn dergelijke nesten steeds als Matkop de boeken ingegaan. Of dat nog steeds zo is, is de vraag, want de vroeger zeldzame Glanskop is in onze regio inmiddels net zo talrijk als de Matkop.
Broeden er thans Matkoppen of Glanskoppen in de nestkasten? Met deze brochure willen we de nestkastcontroleurs helpen om nesten van Matkop en Glanskop te onderscheiden. Verschillen tussen beide soorten zijn klein.

Landschap

Matkop: gemengd bos of naaldbos. Komt in de meeste bossen in Uffelte e.o. voor.
Glanskop: vooral loofbos, in hakhout en in gemengd bos met veel loofbomen. Komt vooral voor in Rheebruggen en in delen van Holtingerveld en Uffelterbinnenveld.

Nest

Matkop: Vrij plat en dun nest van houtvezels of stukjes hout, pluis van zaden; zelden met mos. Voering (soms nauwelijks aanwezig) van haar en af en toe een paar veren. Vaak 'slordig' nest met nauwelijks of geen viltige laag
Glanskop: Vaak ca. 1 cm dik nest met onderlaag van mos. Voering met haren, wol, pluis en enkele veren die viltige laag vormen (zie foto).

Eieren

Matkop: 6-9, soms 5-13 eieren. Glanzend. Wit met roodbruine, licht rode of paars-rode gevarieerde spikkels of 'slordig' gevlekt. Soms weinig vlekken en vooral aan stompe kant. Eieren wat ronder dan van Glanskop (15.5 x 12.2 mm)**.** Nestelt relatief laat in april
Glanskop: 6-9, soms 4-12 eieren. Iets glanzend. Wit met lichtbruine, roodbruine of purper-rode vlekken. Vlekken soms als krans aan stompe kant van ei. Eieren wat langwerpiger dan van Matkop (16.2 x 12.4 mm). Nestelt relatief vroeg in april (vaak week eerder dan Kool-Pimpel).

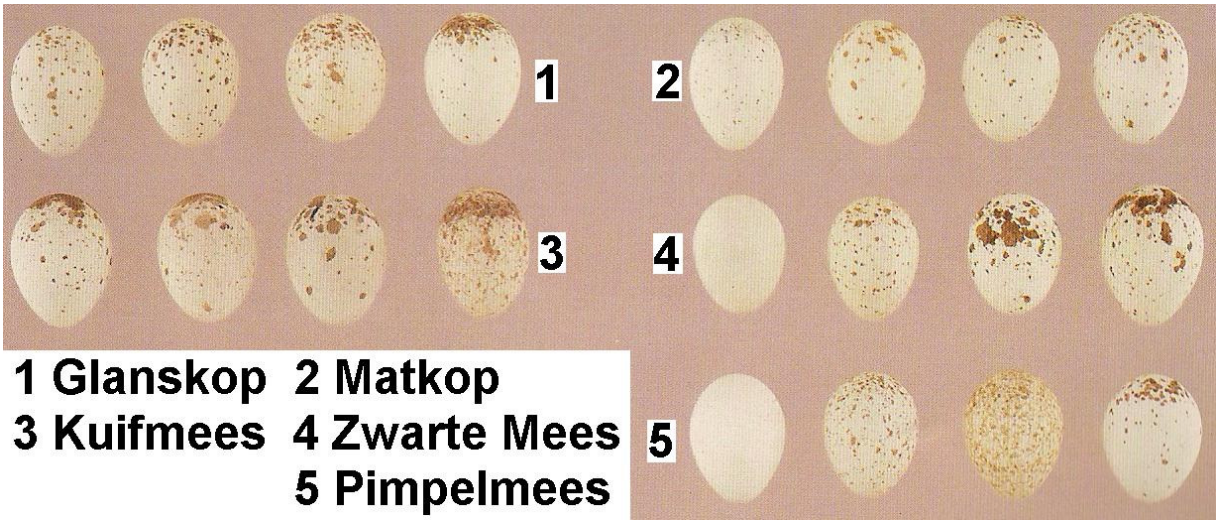

Steeds per soort vier eieren op rij (uit Handbook BWP).

Glanskop op nest (foto VWG De IJsselstreek)

Uiterlijk

Beide soorten zijn lastig te onderscheiden en diverse kenmerken zijn variabel of overlappen (zoals keelvlek en lichte veren op vleugel). Een goed kenmerk is de lichte vlek aan de basis van de bovensnavel van de Glanskop (foto's Broughton 2008).

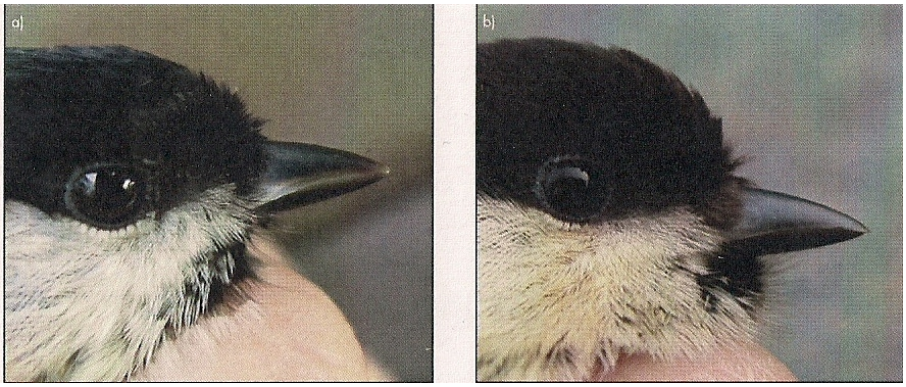

Glanskop Matkop

Geluid

Voor een geoefend oor is de zang en soms de roep goed herkenbaar.
Matkop Zang: melancholisch 'siejoe siejoe siejoe siejoe siejoe' ; vooral in maart-april
Roep: nasaal eindigend 'zi-zi dèèh dèèh dèèh'
Glanskop Zang: ritmisch 'tjep-tjep-tjep-tjep-tjep-tjep' (of 'tsjuup'); vooral in februari-maart
Roep: explosief 'pitsjai'

Nest aangetroffen?

Voorzichtig foto maken van het nest en zo mogelijk van de broedende vogel.
Vraag mede-nestkastcontroleurs of Arend van Dijk om bevestiging .

Vogelwacht Uffelte e.o. maart 2014